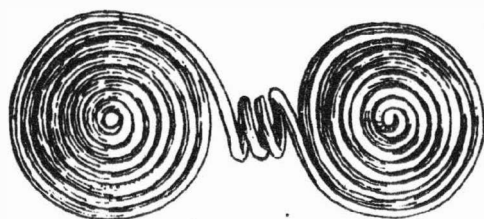

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1965

BRNO 1966

materiales bedeutend zur Klärung einer Reihe von Fragen beitragen wird, die mit der Problematik des Endes der keltischen Herrschaft in Mähren zusammenhängen.

Výzkum na sídlišti v trati "Spodní Kolberky" u Blučiny

Ivan Peškař

Tab. 1,10,11,36,37

V roce 1965 byla obnovena archeologická činnost v trati "Spodní Kolberky" u Blučiny (okr. Brno-venkov), kde bylo v roce 1959 po orbě povrchově zaměřeno 142 objektů z několika kulturních období (srov. Přehled výzkumů 1959, Brno 1960, 86). Nový výzkum byl proveden na dvou stanovištích, vzdálených od sebe 60 m. Vzhledem k tomu, že naleziště leží na mírném svahu a pro velký rozdíl v mocnosti humusovité vrstvy není plošný odkryv v této poloze vhodný, byly vyměřené plochy na obou stanovištích zkoumány 1 m širokými sondami, vedenými rovnoběžně ve dvoumetrových odstupech. V odkryté ploše o rozloze asi 540 m² se podařilo zjistit pozůstatky pěti, resp. šesti chat laténské kultury a šesti chat a jedné zásobní jámy z doby římské.

Zahloubené objekty z laténského období, vesměs obdélníkovitých tvarů přibližně 3 x 2 m až 5 x 2,5 m velkých, byly orientovány delší osou většinou ve směru SV-JZ nebo VSV-ZJZ a měly podlahu ve hloubce 80-115 cm pod dnešním povrchem. V jednom objektu se stěnou na severní straně výklenkovitě rozšířenou byly 20-50 cm pod úroveň podlahy zehloubeny tři křulové jamky, tvořící řadu v podélné ose chaty. Největší objekt měl tvar dvou protínajících se chat, jedné orientované delší osou ve směru SV-JZ, druhé od východu k západu, s nepravidelně oválnou jámou ve východním rohu. V kratších stěnách byly protilehlé dvojice křulů, další křul byl zapuštěn téměř v průsečíku obou podélných os. Tvrdá udupaná podlaha byla v obou částech 105 cm pod povrchem, jáma s odlišnou výplní, ale se shodným materiálem, byla o 35 cm hlubší (tab. 36).

V nálezovém souboru z obsahu objektů laténské kultury jsou kromě zvířecích kostí, mazanice a střepů nádob, které tvoří největší skupiny, zastoupeny i přesleny, závaží, kostěné předměty, železné zlomky a části lignitového a bronzového náramku (tab. 10).

Chaty z doby římské měly půdorysy čtyřúhelníků se zaoblenými rohy, s výjimkou jednoho téměř čtvercového tvaru obdélníkovitě protažených a v některých případech na jedné z delších stran rozšířených o vchodový výklenek. Stěny, jejichž délka se pohybovala mezi 270 až 470 cm a šířka od 210 do 420 cm, uzavíraly

jednu místnost se zahlobenou spodní částí, ve které byla udusáním upravena tvrdá podlaha, zjišťovaná v jednotlivých objektech v rozmezí 65 až 105 cm pod dnešním povrchem. Společným znakem těchto staveb byla orientace delší osy přibližně od JV k SZ s menšími odchylkami na obě strany (ve směru VJV-ZSZ nebo JJV-SSZ), mísovité prohlubeň, vytvořená v podlaze při středu jižnější z delších stěn proti předpokládanému vchodu a rozmístění nosných kúlů nadzemní konstrukce v šestiúhelníkovém schématu se dvěma kúly ve středu kratších stěn a se dvěma protilehlými dvojicemi v delších stěnách. Tato obvyklá kostra byla někdy doplněna o další kúly, umístěné u stěn a rohů nebo jako středové podpěry hřebenu střechy. Odlišné provedení stavby se objevilo pouze u jedné chaty, která měla čtyři nosné kúly zapuštěné v rozích. Poněvadž i keramika z tohoto objektu má poněkud jiný charakter než materiál z ostatních chat a ve srovnání s ním lze jí přiznat mladší chronologické postavení, není vyloučeno, že stavební odchylka souvisí se změnou konstrukčního principu, projevující se v pozdní době římské (tab. 37).

V blízkosti dvou chat byla odkryta pravděpodobně zásobní jáma osmičkovitého tvaru, orientované delší osou ve směru SVS - ZJZ, vytvořená dvěma víceméně válcovitými jámami o rozměrech cca 180 x 155 x 82 cm a 210 x 175 x 102 cm, oddělenými od sebe asi 25 cm širokou sníženou přepážkou.

V objektech z doby římské byly opět nalezeny převážně keramické výrobky, mezi nimiž vynikají dva zlomky terry sigillaty, antropomorfní závěsek a střep s reliéfní figurální výzdobou, přesleny různých tvarů, závaží, řada drobných kovových, skleněných, kostěných a parohových předmětů, z nichž stojí za zmínku zvláště tři hřebeny, dále struska, uhlíky, mazanice a zvířecí kosti (tab. 11).

Kromě nálezů z protohistorického období byl získán materiál ze sedmi jam, obsahujících střepy vypíchané keramiky, pazourkové úštěpy, kamenné nástroje a zvířecí kosti (tab. 1). Několik střípků umožnilo zařadit do téže kultury též malou okrouhlou pícku o průměru 80 cm se svisle zahlobenou vypálenou stěnou a dnem a konečně podle kulovitého kamenného drtiče, přiloženého k páteři nad pánevními kostmi a podle poloviny kolečkovitě obroušeného střípku se středovým otvorem, který se vyskytl s jiným, atypickým úlomkem mezi kostmi hrudníku kostřičky, ležící ve skrčené poloze na levém boku hlavou k SZ, nohama k JV, lze usuzovat, že i pohřeb velmi mladého děcka, spočívajícího 60 cm hluboko pod dnešním povrchem v černohnědé humusovité vrstvě, v níž obrys hrobové jámy zcela zanikl, patří patrně rovněž do neolitu.

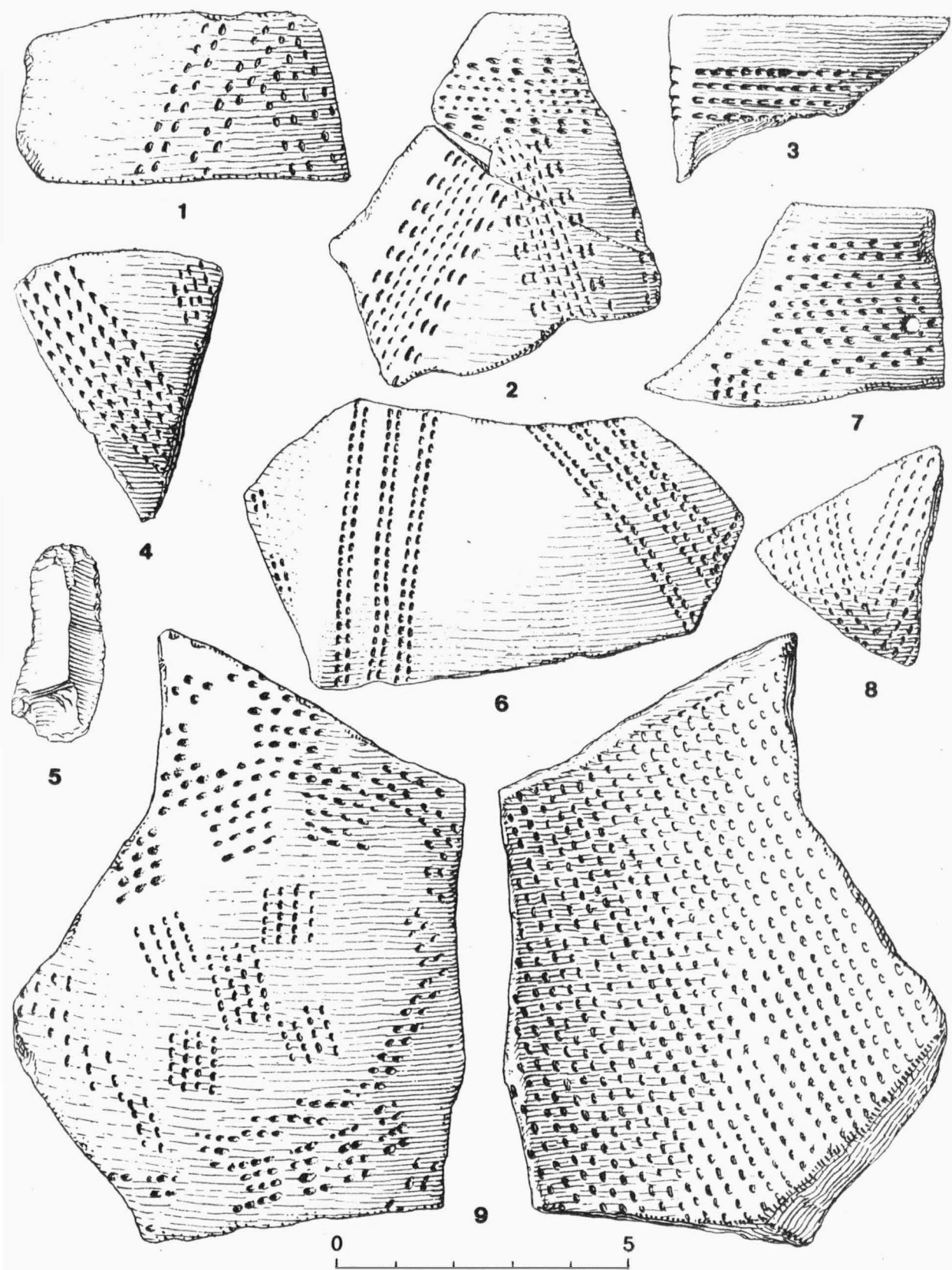
Grabung der Siedlung in der Flur "Spodní Kolberky" bei Blučina. Im Jahre 1965 begann neuerdings die archäologische Tätigkeit in der Flur "Spodní Kolberky" bei Blučina (Bez. Brno-venkov), wo im Jahre 1959 nach dem Ackern 142 Objekte aus mehreren Kulturabschnitten (siehe Přehled výzkumů 1959, Brno 1960, 86) vermessen worden sind. Die neue Grabung wurde an zwei 60 m voneinander entfernten Stellen durchgeführt. Auf der abgedeckten Fläche von ca. 540 m² gelang es, Überreste von fünf, resp. sechs latènezeitlichen Hütten und von sechs Hütten und einer Vorratsgrube aus der römischen Kaiserzeit festzustellen.

Die eingetieften Objekte aus der Latènezeit hatten durchwegs rechteckige Formen im Ausmasse von 3 x 2 m bis 5 x 2,5 m, die meistens in NO-SW oder ONO-WSW Richtung orientiert sind und ihr Fussboden war 80-115cm unter der heutigen Oberfläche eingetieft. In der Ausfüllung der Hütten sind Gefässscherben, Spinnwirtel, Gewichte, beinerne Gegenstände, Eisenbruchstücke, Teile eines Lignit- und Bronzearmringes, gefunden worden (Taf. 10, 36).

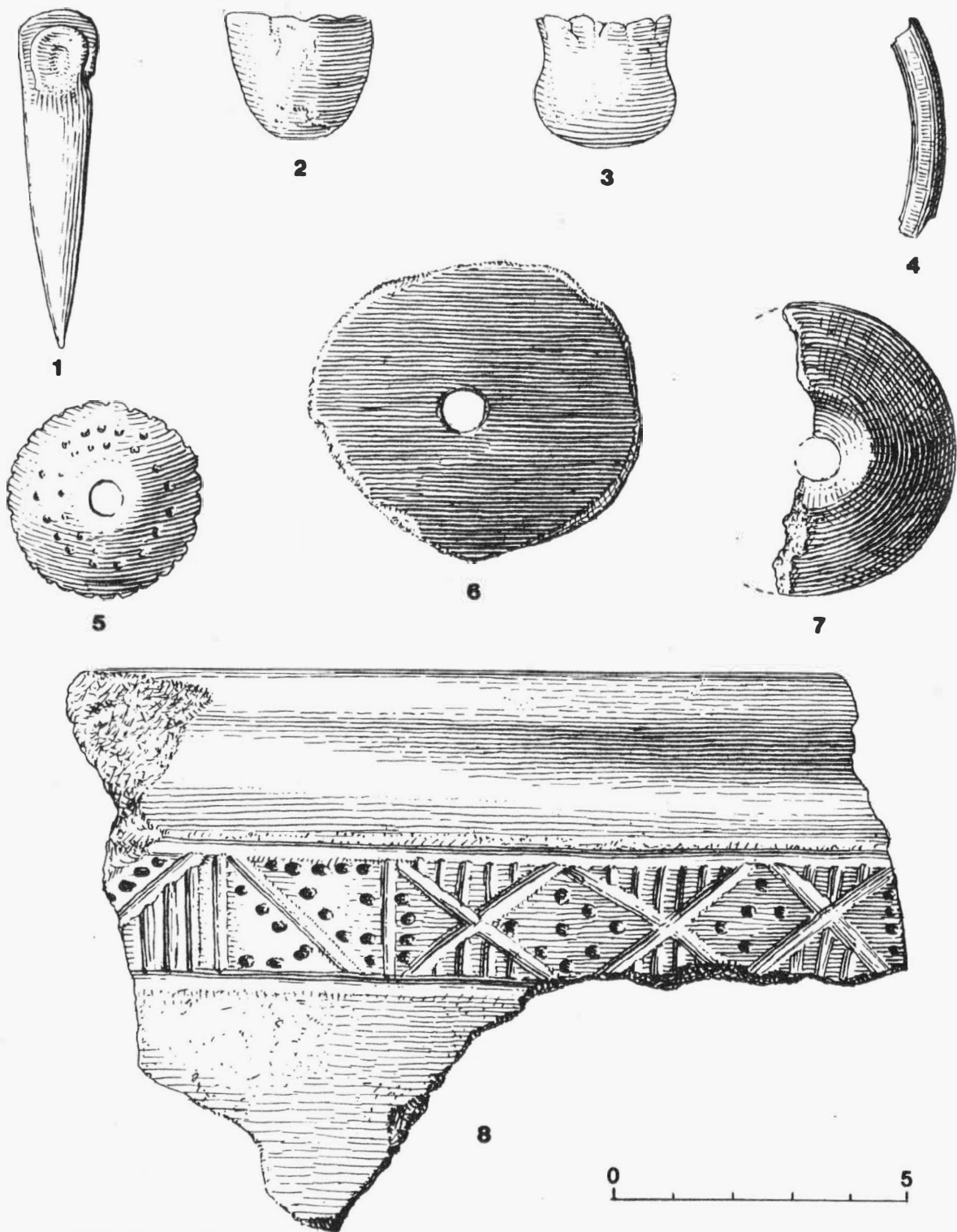
Die Hütten aus der römischen Kaiserzeit hatten einen rechtwinkligen Grundriss mit abgerundeten Ecken, in einigen Fällen ist eine der längeren Seiten noch um eine Eingangsnische erweitert worden. Die Wände, deren Länge sich zwischen 270-470 cm und Breite zwischen 210-420 cm bewegte, umschlossen einen Raum, dessen unterer Teil eingetieft war, und in welchem durch Stampfen ein harter Fussboden hergerichtet wurde, der 65-105 cm unter der heutigen Oberfläche liegt. Ein gemeinsames Merkmal dieser Bauten war die Orientierung der längeren Achse ungefähr in SO-NW Richtung mit kleineren Abweichungen nach beiden Seiten, eine schüsselförmige Vertiefung, die im Fussboden in der Mitte einer der längeren Wände, gegenüber dem vorausgesetzten Eingange, eingetieft war, und die Anordnung der Tragpfosten der oberirdischen Konstruktion zu einem sechseckigen Schema mit zwei Pfosten in der Mitte der kürzeren Wände und mit 2 gegenüberliegenden Pfostenpaaren in den längeren Wänden. Diese standarte Anordnung war manchmal noch um weitere Pfosten ergänzt, die bei den Wänden und Ecken oder als Mittelstützen des Dachgiebels angebracht waren. Eine unterschiedliche Durchführung des Baues konnte nur bei einer Hütte beobachtet werden, die vier in den Ecken eingelassene Tragpfosten hatte. Im Einklang mit der Aussage des keramischen Materiales kann darüber erwogen werden, dass diese Bauabweichung mit einer Änderung des Konstruktionsprinzipes zusammen hängt, die sich in der späten römischen Kaiserzeit äussert. In der Nähe von zwei Hütten wurde eine achterförmige, wahrscheinlich Vorratsgrube, abgedeckt.

In den Objekten aus der römischen Kaiserzeit fand man vorwiegend keramische Erzeugnisse, darunter sind besonders zwei Terra sigillata Bruchstücke, ein anthropomorpher Anhänger und ein Scherben mit figuraler Reliefverzierung, Spinnwirteln von verschiedenen Formen, Gewichte, eine Reihe von kleinen metallenen, gläsernen, beinernen und aus Geweih hergestellten Gegenständen, Schlacke, Holzkohlestückchen, Lehmewurf und Tierknochen, bemerkenswert (Taf. 11, 37).

Ausser Funden aus dem protohistorischen Zeitabschnitt wurden sieben Gruben mit Scherben der Stichbandkeramik (Taf.1), ein kleiner kreisförmiger Backofen aus demselben Kulturmilieu und die Bestattung eines Kindes in Hockerlage, die offensichtlich gleichfalls in das Neolithikum gehört, abgedeckt.

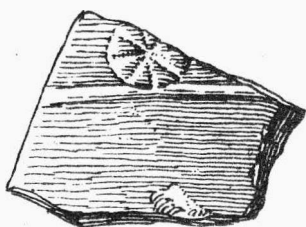
Tab. 1 Blučina (o.Brno-venkov): nálezy ze sídlištních objektů kultury s vypíchanou keramikou.- Funde aus Siedlungsobjekten der Kultur mit Stichbandkeramik.

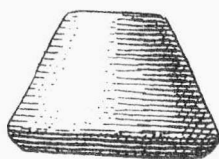
Tab. 10 Blučina (o.Brno-venkov). Sídlištní nálezy laténské kultury. - Siedlungsfunde der Latène-Kultur.

1

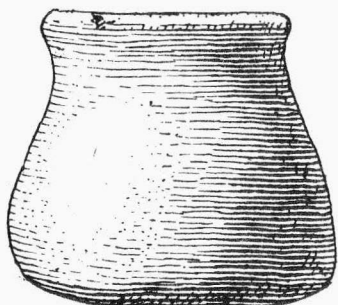
2

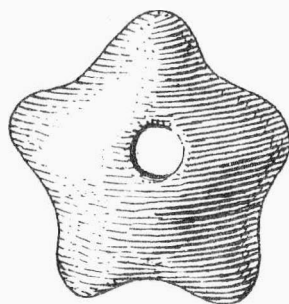
3

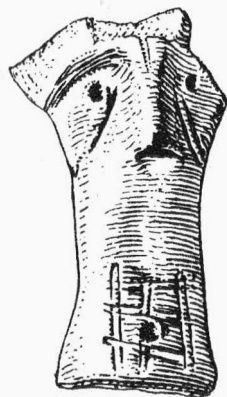
4

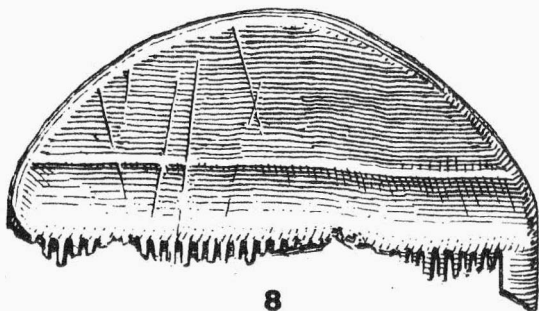
5

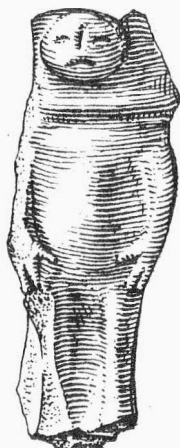
6

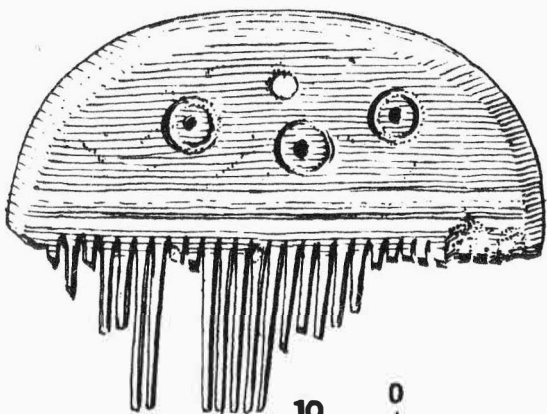
7

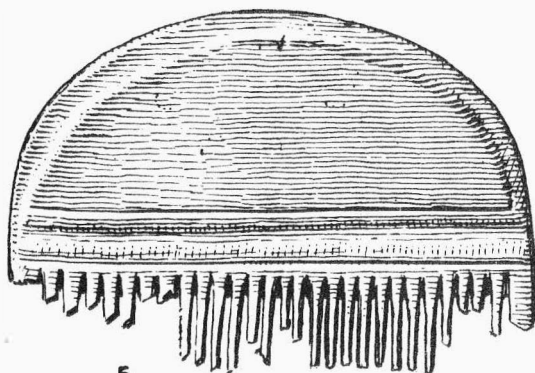
8

9

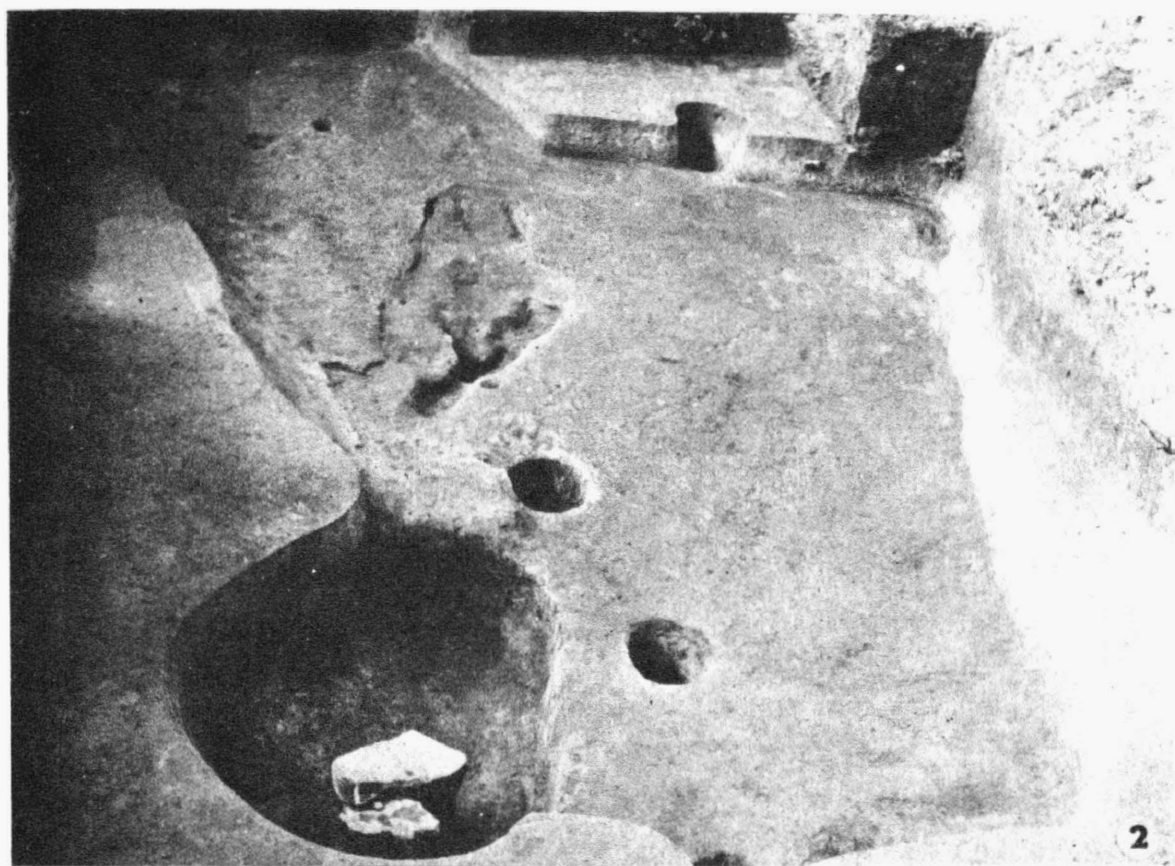

10

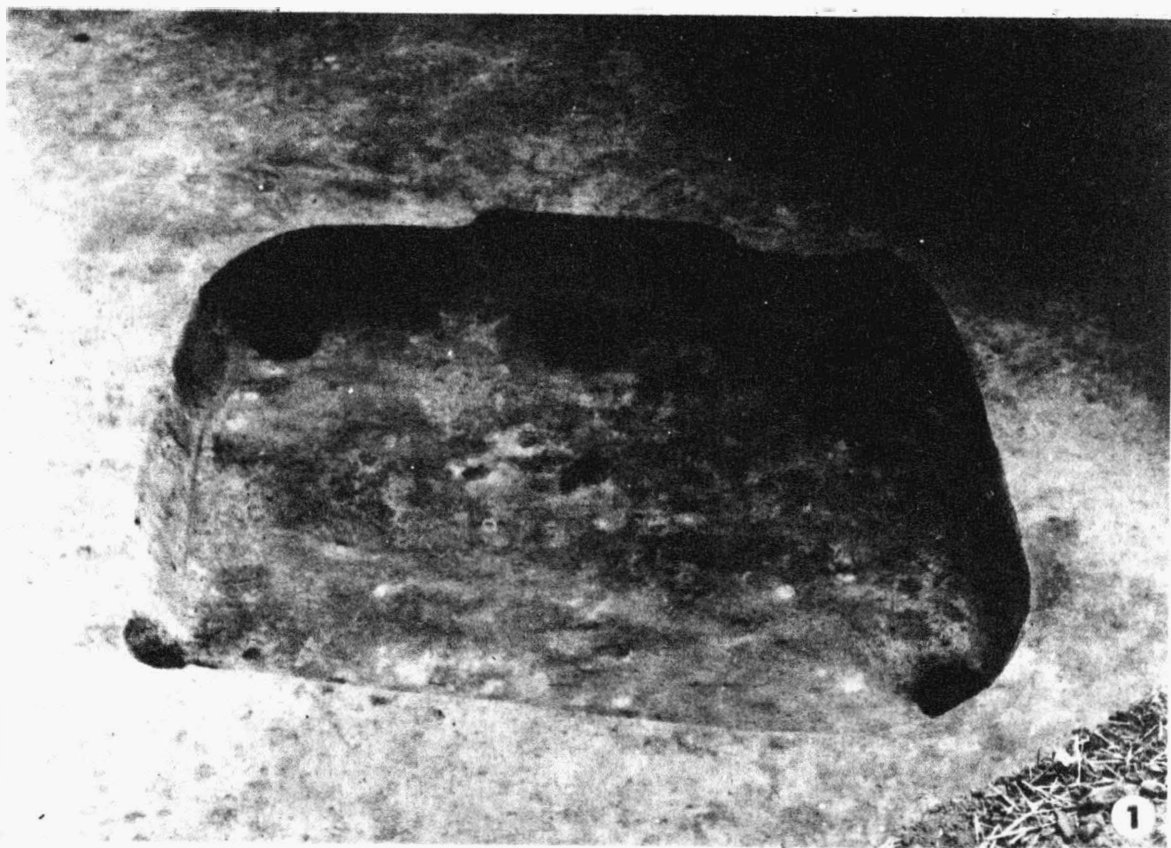
11

Tab. 11 Blučina (o.Brno-venkov). Sídlištní nálezy z doby římské. - Siedlungsfunde aus der römischen Kaiserzeit.

Tab. 36 Blučina (o.Brno-venkov), sídliště: zahloubené chaty laténské kultury.
- Siedlung: eingetiefte Hütten der Latène-Kultur.

Tab. 37 Blučina (o.Brno-venkov), sídliště: zahloubené chaty z doby římské. - Siedlung: eingetiefte Hütten aus der römischen Kaiserzeit.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1965

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sádky osvobození 17/19.

Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulík, DrSc

Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Ondráček, Dr. I. Peškař,
Dr. J. Říhový.

Překlady: Dr. R. Tichý a E. Tichá

Kresby: J. Jaša

Na titulní stránce: Bronzová ozdoba z hromadného nálezů z Loštic

Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.